

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Iz deželnega zbora.

(Konec.)

Pri tem si morem dovoliti nekaj navedeti iz zgodovine tega okraja. Prišel sem v Celjski okraj leta 1876; pri prvih dveh volitvah v okr. zastop, ki so se vršile za letom 1876, Slovenci niso nič agitovali, voljeni so bili možje iz obeh taborov, in tudi v okrajni šolski svet je bilo voljenih nekaj Slovencev, izlasti dr. Ipavic iz Št. Jurja in to je bil uzrok, da se Slovenci pri volitvah niso mnogo kaj prizadevali.

Ko pa je pozneje bila zopet volitev okrajnega šolskega sveta, tedaj so Celjani naenkrat izvrgli vse Slovence, izlasti smo pa obžaljevali in nas je bilo bolelo, ker je bil tako tudi iz ločen iz okrajnega šolskega sveta dr. Ipavic, zarad odličnih osebnih lastnosti tega moža, kateri je kot strokovnjak, posebno v šolskih zadevah, bil merodajen sè svojim mnenjem.

Od tistih mal, gospoda moja, je nastopila za nas Slovence dolžnost vzdigniti svoj glas tudi v okrajni, od tistih mal je velela nam narodna čast, rabiti svojih volilnih pravic za to, da ne bomo trpeli škode. Iz tega je izviralo naše prizadevanje, naj izpodrinemo hišne mestne posestnike, ker niso velikoposestniki, iz skupine velikega posestva, in to je imelo na zadnje uspeh, da je večina okrajnega zastopa zdaj v naših rokah.

V času tega boja, to je zadnjih 6 do 8 let, ko so bili Slovenci v manjšini, so kljub temu pošteno sodelovali pri poslih okrajnega zastopa, le pri šolskih zadevah se niso mogli več udeležiti, ker niso več imeli nobenega zastopnika svojega v okrajnem šolskem svetu; zato so morali v Celju, kakor tudi drugje, po potu pritožeb si iskati svoje pravice, ter so, žal, še dandanes v teh zadevah na istem stališču.

Ravno iz tega, da Celjsko mesto navede v svoji prošnji, da hoče izstopiti iz okraja „iz narodnih uzrokov“, kaže, da za to neče dalje

sodelovati, ker je ostalo pri zadnjih volitvah v manjšini. To ni možko, puško metati na stran. Tudi Slovenci so si morali in si še morajo mnogo pribojevati, pa ne bi bili nikoli nič dosegli, če bi bili odjenjali od boja zavoljo tega, ker so po večkrat imeli neugodne uspehe.

V petecijo so se tudi vrinile opazke o južno-štajarski hranilnici; tega vprašanja nočem tukaj sem tirati, saj bo še prilika, odgovoriti na dr. Neckermanovo dotično posebno interpelacijo, ali Celjani so preobčutljivi, — po prvi zgubljeni bitki hočejo zbegniti iz okraja.

V tem je pa Celjsko mesto še vedno volilo šest zastopnikov, in skupina najvišje obdačenih trgovcev in obrtnikov jih je volilo deset, to daje 16 udov. To je prav izdatna manjšina in Celjsko mesto bo imelo še priliko se prepričati, da bo novi okrajni zastop dobro oskrboval tudi tiste posle, kateri zadenejo tudi mesto, namreč posle s cestami.

Celjsko mesto nima povoda biti razžaljeno, tem manje, ko itak okrajnemu zastopu naproti mestu ne pristojijo nobene druge pravice, kakor pri cestah, ker ležimo vsi vkup v jedni mreži ter moramo skupaj delati. Zato tukaj ne gre nikjer za narodna vprašanja, nego le za dobro vzdrževanje cest.

Najmanje pristoji Celjskemu mestu obžaljevati, da ne gospoduje več v okrajnem zastopu, kajti moglo bi vsaj biti toliko pravično, naj pripozna, da je to velika predrznost, če bi Celjsko mesto, katero je v vseh občinskih in šolskih zadevah samostalno, ter ne podložno okrajnemu zastopu, zahtevalo, naj bi imelo gospodarstvo čez ves Celjski okraj, akoravno ta nima pravice vtikati se v zadeve Celjskega mesta. Naravno je tedaj, da hočejo zastopniki kmečkih občin sami določevati v okrajnem zastopu svoje lastne zadeve, katere nič ne brigajo Celjanov.

To so nazori, kateri me napotijo že zdaj izreči, da sem proti predlogu, da bi se ta petecija od jednega odseka še prepodala dežel-

nemu odboru, in predlagam, da bi se cela peticija takoj odklonila. (Dobro, dobro na desni.)

Prosta beseda, zdrave misli.

(Konec.)

Resnica, taki ljudje, ki snujó, „južno mejo“, so naši smrtni sovražniki. Mar ne merijo na to, da nas popolno vgonobijo? Vzemi kmetu posestvo, pa ni več sam svoj, moral bo biti hlapec ali ga bode pa novi gospodar spodil z otroki vred od hiše. Ali ni to žalostno zadosti?

To nameravajo nekateri, nemški narodnjaki, z nami zaspanimi Slovenci. Društvo hočejo osnovati, naj preskrbljeno s potrebnim denarjem, pokupi s časom naše slovenske kmetije, da jih nemškim naseljencem proda ali da v najem. Nekateri nemške hranilnice so nam že očitno pokazale roge ter Slovencu ne posodijo več denarja, zato pa moramo našim prijateljem močno hvaležni biti, da so nam slovenske posojilnice na raznih krajih in hranilnice v Celji priskrbeli! Žal, da lepih slovenskih kmetij pride na boben še vedno veliko in nje bi lahko nemške hranilnice ali nemška društva pokupila ter jih svojim ljudem v roke spravila. Kam pa bodo potem šle nesrečne slovenske družine? Služit!

Kdo je tedaj naš prijatelj? Gotovo le ta, ki je našega rodú, ki pozna naše razmere pa nam z ostro besedo očita nemarnost, hotoč naš s tem opomniti k boljemu. Ali je pa morebiti ta naš prijatelj, kateri nas hvali, dokler pri nas glasú potrebuje in išče naših slabosti, katere naj mu poznej pripomorejo do našega pogina? Če nikdar poprej, sedaj moram spoznati, da umno gospodarstvo je temelj vsemu narodnemu gospodarstvu in obstanku. Če bodedo sami svoji gospodarji, od sovražnikov ne več odvisni, tedaj nas ne bodo mogli ugonobiti.

Naši sovražniki po svojih časnikih priporočajo, naj pri naših rojakih nič ne kupijo, naj naše časnike in slovstvo po vsej moči zatirajo. To pa vse očitno.

Ker nam hočejo torej naši smrtni sovražniki naš temelj podreti, zato moramo mi še bolje prepoznati, kaj da nam je potrebuo ali koristno.

Ce bodo naši kmetje trdni gospodarji, ne bo mogoče nas podjarmiti, kajti pripoznati moramo, da naši kmetovalci ne prodajo radi svojih posestev, dokler jih le obdržati zamorejo.

Kako pa moramo pospešiti naša gospodarstva? Stori se lahko na različne načine, in naj bi le vsaki po svoji moči pomagal v to! Pred vsem moramo skrbeti za to, da se razširja narodna zavest, da se uči in privadi naše ljudstvo varčnosti in umnega gospodarstva. Vam, dragi bralci, priporočam, naj bi skrbeli za to, da bi še vsaki enega bralca in naročnika za naš cenjeni list „Slov. Gosp.“ pridobil, naj bi se napravila bralna društva in naši gg župani

naj bi blagovolili skrbeti, da bi potovalni učitelj ljudstvo po občinah različne gospodarske stroke učil.

Sedaj, po zimi bila bi kaj lepa priložnost za to. Da bi v sedanjih slabih časih se nekaj denarja prihranilo, morali bi zmerno živeti, ter ne posnemati meščanov.

Varujmo se krčem in dragega, malo vrednega oblačila in pa tožeb!

Naj bi imel vsak narodnjak skrb za to, da bi po svoji moči ljudi svaril pred prepirom, pijanščino in tožbami. Te napake strašno veliko denarja pogoltnejo in blagostanje podirajo po naših krajih. F. P—k.

Gospodarske stvari.

O hlevih za svinje.

Hlev je našim domačim živalim navadno stanovanje in ima zato gotovo veliko moči na njih zdravje in razvijanje njih života.

Pogostem pa se sliši, da toži katera gospodinja; pri meni sviné nič ne mara snage; bolj ko nastiljam, bolj mokro je v hlevu. Kaj je na tem resnice? Da je v hlevu nesnage, to je že lahko ali krivo je ni toliko sviné, kolikor hlev, v katerem je zaprto.

Marsikateri gospodar se ne skrbi prav nič za svinjake, da si ravno pri njih trpi veliko škode. V hlevu mora biti suho na tleh in naj bode gospodarju na skrbi, da oteka redno mokrota iz hleva. Zato naj bodo tla nekaj nagnjena in če le mogoče iz cementa, ako pa človek ne zmore tega, naj si napravi tla iz desek in sicer tako, da leže deske vsaj za dve pesti od prsti višje.

Dokler je sviné mlado, občuti mraz sila hudo in zato je treba skrbeti, da je v svinjaku dovolj toplo, vendar pa ne preveč, kajti to bi bilo tudi lahko svinjam na škodo pri zdravji. To še tembolj, ako se izpusté po zimi ven na prosto, kar je za nje potreba.

Treba pa je po tem takem, da se poleti svinjak lahko prezrači, po zimi pa pokrije s slamo ali tudi po straneh, vsaj po zunanjih, s turševino pozadela.

Ni nam pač potreba, da še tu posebej povdarjamo, naj se pusti svinétu tudi po zimi do svežega zraka, po leti pa mu je treba sveže vode, da je pije in druge, da se v njej koplje, kedar mu je ljubo. Tudi krtači ne prizanašaj. Bolj ko bode snažna žival, bolj in hitreje ti postane debela.

Vgatno vino.

Da je črno vino vgatno, to vsi znamo, ali to mu je tudi potrebno in je za-nj znamenje, da je pravo. Ali kaj, ako je belo vino vgatno? Tega nič nima človek rad in vendar ni pre-

redko tako vino. To pa prihaja odtod, da je ležalo predolgo na tropinah ali pa, da se je pri prešanji veliko grozdnih pešek zdrobilo. V njih je tista vgatna čreslovina in torej ni mogoče drugače, kakor da se prime potem tudi vina.

Mogoče pa je odzvati to vinu, ako ti je za to, da bode okusno. Zdravilo imaš v beljaku kurjih jajec. Ako namreč vtareš iz 3 do 4 jajec beljak ter ga pustiš potem na hladnem kraju, da postane tekočina iz njega, potem pa jo precedi skozi snažno platno in vlij jo na to v vino. Le-to je treba potem nekaj zmešati. Ne bode dolgo, pa bode vino, izprva še kalno, vendar pa ne več vgatno, čez par dni že po polnem čisto in brez vsega okusa, ki bi ne ugajal kupcu.

Sejmovi. Dne 9. novembra v Poličanah (za svinje) in na Ponikvi. Dne 11. novembra v Ormoži, v Sp. Hočah, na Malih Rodnah, v Lipnici, v Marenbergu, pri sv. Martinu pod Vurberkom, na Paki in pri Slov. Gradci, v Oplotnici in v Laškem trgu. Dne 13. novembra v Imenem (za svinje). Dne 14. novembra na Bregu v Ptuji. Dne 15. novembra na Vranskem, v Poličanah, v Središči in v Radgoni.

Dopisi.

Iz Kapele pri Brežicah. (Občinske volitve.) Pri nas je že šest, in še bo tri leta občinski zastop zakovan v verige nemčurstva, in to po sami zaslepljenosti naših volilcev. Naš g. župan, zvesti prijatelj nemčurjev, zna si dobro pot ogladiti, bodi z vinom ali z jedili. Ker se je bal za svojo čast, zato je na vso moč delal in se vsakega svedstva poslužil. Pooblastila je po vseh sosednjih župnijah beračil, in prignal je, kakor turski paša, vse svoje janičarje na volišče. To se je ročno poznalo. Kateri so njegovi janičarje, tistih je skoro vsak imel pooblastilo; potem si je še najel iz Brežic g. Potočnika, da mu je pri volitvah pomagal in si svojo žalost potolažil, ker ga Brežičanje niso volili, naj se pa pri nas nekoliko raduje! Iz tega je razvidno, da ni župan bil v odbor izvoljen od svojih občanov, da si je še moral drugod glase beračiti. Škoda, da še ni v tej zadevi beračenje prepovedano, potem bi se bila g. Sorčiču trda godila; delovali so pa za-nj vsi od njega odvisni vozniki, kakor tudi vinski brateci in tako je volitev iztekla, da je bilo 15 odbornikov za-nj in samo 3 pa proti. In zdaj, ko je bil zopet izvoljen, pa mu je za en meter greben vzrastel in rekel je: zdaj si bom bič dostavil! Le dostavi si ga in bičaj svoje volilce, saj so ti dosti popili in snedli! Imamo pa tudi izvrstne „rote“; s temi lahko naš župan shaja. Prvi „rot“ je za vse bolj sposoben, kakor za to, pa taki morajo biti, kakor si jih župan želi. Po volitvi je bil vesel obed in tu se je pilo

na žalost naroda. Kako da bo uradovanje, to pozneje naznanim. To bo lepa zmešnjava. Župan uraduje nemško, odbor pa slovensko kima, kajti govori jih malo. To bode pravi „teater“ pri nas; kdor hoče poznati naše „rote“, naj se potruži v županovo krčmo. Tam jih lahko spozna, saj se jim že vrabci na strehi čudijo. Vam, dragi volilci, ki ste potegovali se za narod in pravico, Vam bodi lepa hvala. Ostanite vedno trdni, in delujte na čast svojega roda in zahtevajte od Vašega ponemčenega župana vse slovenske dopise in živinske potnice. Ako Vam tega ne stori, opomnite ga na član 19. državnih osnovnih postav. Ko bi pa še to nepomagalo pritožili se bomo na višjem mestu, da bojo še tam znali, kaki Nемеc je naš g. župan. Vi pa vrli odborniki, ki niste za nemškega župana, zahtevajte pri vsaki seji slovenski zapisnik, nemškega nikoli ne podpisite. S tem bote pokazali, da ste možje, ki ste za vero, dom in carja, ne za vino in jed. Tisti pa, kateri so prodali svoj rod, so podobni Ezavu, ki je svoje prvenstvo za torilce leče dal. Toraj vsi, ki ste za narod, na stražo, da nas ne pogoltne društvo Südmark! In ako bo to društvo komu namignilo, bo gotovo v prvi vrsti naš župan. On si gotovo želi samo nemške naseljence. Preden pa dočakamo druge volitve, bode tudi že nekaj naših nasprotnih volilcev izbrisanih v volilnih zapisnikih, saj jim bo kmalu boben zapel, ali jim bo ta čas g. Sorčič s svojo drago nemščino na strani stal in jih li bo branil proti „Südmark“? Mi pa vsi za trdno obljubimo, da rajši pristopimo k družbi sv. Mohorja, ker je res tako malo število v naši župnji in naši zagrizenci naj grejo le v Südmark, saj že gotovo težko čaka na nje. Mi vsi pa združeno: vse za vero dom cesarja, in gotovo pride za nas beli dan: Slovan, pridi van!

Iz velike Pirešice. Dne 28. oktobra, imela je podružnica sv. Cirila in Metoda Velike Pirešice svoj prekoredni letni zbor. Akoravno je bilo vreme zelo neugodno, in je celi dan deževalo, zbralo se je vendar lepo število družbenikov in drugih gostov. Iz Celja počastili so nas vrli gospodje, dr. Hrašovec, trgovec g. Vanič in g. Kočever. Tega pohoda smo bili lahko bolj veseli, ker vreme in cesta do kraja zborovanja pač nista bila za to, da bi se bil človek iz hiše podal. Ljudstvo je bilo kar navdušeno; in lahko si slišal med moževi besede: No, teh gospodov pa ne bomo pozabili; kakor so oni nas obiskali, tako bomo tudi mi ob priliki njih obiskali, in le pri njih pomoči iskali, ali pa kupovali: svoji k svojim! In da naš slovenski kmet enkrat dano besedo drži, to je sveto. Zborovanje otvoril je č. g. prvomestnik, župnik Voh in je v lepi besedi razlagal o zboru velike skupščine na Bledu, ter pokazal lep uspeh, katerega ima družba povsodi, kjer

je treba rešiti deco našo iz žrela nemčurjev ali pa lahonov; ta lepi govor se je s splošnim odobravanjem sprejel. Dalje govoril je g. dr. Hrašovec tako lepo in spodbudljivo, v tako lepi in čisti besedi, da je bilo ljudstvo kar zavzeto in videl sem stare može, da so jim igrale solze v očeh ter se takale po velih licih, češ, o kako srečen sem, da sem Slovenec, ker toliko lep, mil in drag je jezik moj slovenski, je spoštovan in čislán od vsakega, kdor je čiste in zdrave pameti. Srčno hvalo izrekamo na tem mestu vrlemu g. dr. Hrašovec-u za njegove lepe besede, za lepe nauke, katere je polagal našemu kmetu na srce. Zagotovim ga, da bodo obilen sad obrodile. Vi pa, slovenski gospodarji, ako potrebujete nauka ali zastopnika v pravnih rečeh, zdaj veste, kdo ima odprto srce za nas, kdo da je naš resnični prijatelj. Kdor nas ljubi, dolžnost je, da njemu ljubezen povrnemo; toraj obiskujte v takih prilikah pisarno g. dr. Hrašovec-a v Celji! In ako pa kaj kupujete, obiščite naše vrle domače kupce, g. Vaniča in Jermana: in gos. Kočvar-ja v Celji: ovi gg. veliko žrtvujejo skozi to, da se pri vsaki priliki pokažejo ko vrli Slovenci, ker njim delajo nasprotniki veliko konkurenco: toraj vsi, brez izjeme, kupujte pri njih; in greh ima, kdor nosi svoj denar nasprotnikom v žepe. V vsakem kraju naj se zberejo može, da delajo na to, da se naše ljudstvo podučí, kje in pri kom naj kupuje svoje reči. To je naša sveta dolžnost, in to tirja naša slovenska ljubezen, svoji k svojim! Po sklepu zborovanja sledila je prosta zabava, pri kateri so se vršile lepe in navdušene napitnice, med katerimi naj omenim ovo župnika Voh-a na presvitlega cesarja, in našega novega škofa dr. Napotnika in ovo g. župana na vrle gg. iz Celja, in g. načelnika. In tako je le prehitro minil čas, nastala jo trda tema, in po srčnem slovesu smo se razšli, vsaki na svoj dom in z vzklikom: na skorajšnje svidenje! K sklepu naj še bode omenjeno, da šteje naša komaj enoletna podružnica že z novovstopnimi udi čez 80 družbenikov, kar je lepo število dovolj, ako se pomisli, da je naša občina gorska, raztresena občina, in je skupno zborovanje težavno, ker imajo nekateri udi čez eno, celo dve uri hoda do zbirališča. Ali naš kmet je prebujen, in se zaveda, da je Slovenec, da je vrli sin planin in tako upamo, da bode drugi občni zbor, ki se bode vršil prihodnjo spomlad, že mogel šteti veliko čez sto udov, v to pomozi Bog in sreča junaška! J. K. Savinjski.

Iz Slov. Bistrice. (Popravek.*) V št. 41. sem bral reči o meni, ki niso resnične. Zato

*) Le-ta popravek priobčimo, ker ne maramo, da se godi v našem listu komu krivica. Bralci, ki poznajo razmere, vedó pa lahko sami, koliko da je resnice na „dopisu“, pa tudi na „popravku“. O tem torej ni treba več besede.

Vas prosim, da sprejmete v odgovor te-le vrste: Jaz ne sovražim Slovencev in zato tudi nisem napisal, o katerem govori g. dopisnik, postavil za mojo hišo, ampak hotel sem ga le odstraniti, ker na njem besede niso bile več take, da bi se lahko brale. Če sem pa kje kake besede izgovoril, kakor mi jih g. dopisnik polaga na jezik, bile so le šala in izgovoril sem jih v društvu, ki jih je tudi lahko umelo za šalo. Zdravil pa ne dajem jaz nikoli, ako se mi ne prinese naročilo od zdravnika. Mogoče pa je že, da sem dal kje kedaj kako domače zdravilo, katero smem dati brez zdravnika. To mi potrđita lahko tudi naša domača gg. zdravnika. Vsled tega mislim, da nima v tem oziru nihče gledati na-me, tudi ne c. kr. žendarmerija, ampak če ima v tem kdo pravico, tedaj jo ima le zdravilstveni urad. Od njega pa ni doslej bilo uzroka, da bi mi kje kaj očital gledé na moje opravke. Fr. Link, lekarničar.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Nj. veličanstvo, svitli cesar so se v ponedeljek iz Dunaja odpeljali v Gödöllö, unkraj Budapešte ter ostanejo ondi, kakor se sliši, blizo do božiča. — Grof Kalnoky, minister zunanjih zadev, vrnil se je v torek iz Friedrichsruhe na Dunaj in se tako potovanje, k ministru tuje države, nič kaj ne dopade ljudem, ali je pa naše cesarstvo že tako na slabem, da mu je treba povelj od Bismarcka? — Ako se posreči grofu Hohenwarthu, da združi nemške konservativce in slov. drž. poslance v svoj klub, bode jih v njem 56, torej precej lepo število. — V štaj. dež. zboru so nemški liberalci v večini in zato ne opravi v njem ne nemški konservativec ne slov. poslanec veliko, pač pa se vidi v vsem počenjanji tega zbora, da skrbi pridno za oves nemško-liberalnemu „šimlju“. Naš Vranski trg torej naj ne dobi pravice voliti v mesti in trgi, češ, da ne kaže spreminjati volilnega reda. Naj bi le bili ondi nemškutarji, o tedaj pa bi bilo že vse kaj druga. — Blizo enako godi se v Koroškem deželnem zboru ali še huje. Posl. grof Goess tovnj ni vedel v njem gledé ljudskih šol za nobeno hvalo, vendar pa je dež. zbor pohvalil, ker je za-nje že 5 milj. dovolil. V resnici, drage so te šole ponemčevalke, koristi pa nima od njih nihče, najmanj pač tamošnje slov. ljudstvo. — Nemški turnarji iz Kranjske in iz Trsta so se na obnem zboru v Ljubljani sprli med seboj ter jih je le nemško pivo potlej sopet spravilo. Kranjski Nemci so se zdeli prenapeti celo svojim nemškim bratom iz Trsta. — V Kranjskem dež. zboru so tudi letos dovolili 600 fl. nagrade za nemško podučevanje na ljudskih šolah. Ni veliko to denarja, toda škoda ga je, ker ne pomeni druga, kakor da se zavrže. —

Slovenci na Primorji, posebno v Gorici so vroče krvi ter so se zavoljo male reči sprli med seboj. Mi že živimo bolj na severji, za to pač ne razumejemo njih razpora, vendar pa jim kličemo: Bratje, sloga jači, nesloga tlači! — Slovenci v Trstu in v okolici prizadevajo si sedaj veliko za to, da pridobijo o bližnjih volitvah v dež. zbor vsaj 6 poslancev in je sedaj podoba, da se jim izpolni želja. — Iz Dalmacije so v meseci oktobru 208.000 hl. vina prodali, največ ga je šlo na Francosko in nekaj tudi v Nemčijo. — Da se združi kedaj Dalmacija s hrv. kraljevino, za to sedaj ni strahu, kajti Madjari so zoper to, ker se bojé, da bi jim Hrvatje potem ne bili več, kakor so še doslej, pokorni sluge. — Ogerski finančni minister se hvali, da se vplačuje davek v zadnjem času redno, ali boji se pri tem, da v zimskem času ne bode več tako. To je pač skorej bolj, kakor gotovo.

Vunanje države. K sv. Očetu pride dnes več jezer francoskih delalcev in bode le-tem sreča mila, da bodo lahko v ponedeljek pri sv. meši Nj. svetosti Leona XIII. — Da je bil avstrijski minister pri knezu Bismarcku, ne da italijanskemu mirú in za to se sliši, da pojde te dni tudi Crispi k „trolasemu kancelarju“ v njegov Friedrichsrue. — V Monzi, v Lombardiji, biva sedaj nadvojvoda Rainer in je ondi gost kralja Umberto. Brez vsega ni to, da gre kdo iz bližnje zlahte našega cesarja na dvor italijanskega kralja! — Na Francoskem ne plača sedanja vlada večim duhovnikom tega, kar jim gre, samo iz tega uzroka, ker so stali pri zadnjih volitvah na strani mož, ki jim ne ugaja sedanja republika. — Nova zbornica se odpre v Parizu, če pri tem ostane koncem tega meseca. Preveč tiho ne bode v njej, ako sodimo po možéh, ki imajo v njej svoje mesto. — Irci so žilav narod in zato jih ni moč vgnati, dokler ne dobé svojih pravic. To zna tudi anglijsko ministerstvo in poskuša zoper nje veliko, skorej vse, kar more, da se samo ne zagazi zoper šesto postavo. Zastonj mu bode vse! — V Belgiji so imeli nove strike, toda sedaj so delalci sami izpoznali, da bi se zastonj, brez uspeha ustavljali, zato so k malu prijeli za delo. — Nemški cesar pride še le okoli srede tega meseca domov in se mudi potoma še nekaj časa v Monzi pri ital. kralji. — V Berolinu gre v dež. zboru delo naprej, toda sila po času. Največ jim ga daje postava gledé delalskih spletk. — V Rusiji niso nič kaj veseli, da je nemški cesar šel k Turkom v gostje. Vsled tega se pravi sedaj, da gre tje v spomladi tudi car, menda za to, da popravi, kar je nemški cesar pokvaril. — Pri Bolgarih je sedaj misel na vrhu, da se mora v kratkem kaj storiti za to, da priznajo velevlasti princa Koburškega za bolg. kneza. Jako lahko pač

ne bode to, kakor si misli Bolgar. — Tudi mala Srbija ne shaja več s tem, kar ji ga dohaja iz doslenjih davkov in misli se, da jih potegne še višje. To je že mogoče, toda ali pa jih zmore Srbija toliko? Štirje milijoni niso pobrati na cesti. — Turki so storili, kar so mogli, naj bi pokazali nemškemu cesarju, da še niso na tleh, vendar pa je cesar to lahko izpoznal, da jim ni stóril po godi, ko se je odločil za to, da pride v Carji grad. — Pri Grkih so slovesni dnovi o poroki kraljeviča minoli in sedaj bodo ljudje že šteli, koliko da jih je to stalo. — V Maroku, deželi na nižji Afriki. vidí se več Nemcev v novem času, kakor so jih poprej kedaj videli in zato se povprašujejo ondi ljudje, kaj da bi kje Nemci pri njih radi. Pravi se, da bi jim radi Nemci prodali kanone in sicer kar za 5 milj. h krati. — V severni Ameriki se hoče več držav v eno spojiti a nekaterim to doslej ni bilo po volji. Kakor pa se poroča, so sedaj že pri bolji volji, ker se jim iz združenja ni bati večjih stroškov. — V New-Yorku se je to leto že 12.000 ljudi iz našega cesarstva podalo dalje v notranje države. Pri tem se pristavlja, da se jih pogubi potoma veliko ter ne najde sreče, katere so ljudje iskali, ko so se podali na tako dalnje potovanje.

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnija Ptujška.

(Dalje.)

V Ptuji je v tej dobi župnikoval že omenjen Jakob Radkerspurger, ki pa je zaradi verskih homatij po l. 1535. odšel iz nemirnega Ptuja v mirnejši Strassgang ter je ondi l. 1540. umrl.

Njegov naslednik v Ptuji je bil

21.) Matija Fabri. Rojen v Wolfsbergu bil je v mešnika posvečen od Lavantinskega škofa Lenarta v soboto: „Sicientes“ l. 1513. „ad tit. prov. generosi dni dni Wolfgangi de Kreid suorumque heredum.“¹⁾ Okolu l. 1535. dobil je beneficij pri altarju sv. Janeza Krst. v stolpu tik mestne cerkve sv. Jurija v Ptuja, katerega je obdržal še tudi potem, ko je l. 1540. bil župnikom imenovan.

Kot župnik Ptujski („modernus plebanus Pethoviensis“) podpisan je v listini od dne 16. junarja l. 1541. Ž njo javlja, da sta Žiga Weispriach in Andrej Hohenwarter ustanovila pri altarji sv. Andraša v cerkvi sv. Jurija, podružnici sv. Ožbalda, beneficij, za kateri smejo njeni dediči, — menjajé se — izvoliti in imenovati kaplana, župnik Ptujski pa izvoljenega prezentirati. Ker pa je zadnji kaplan ovega

¹⁾ Zapisnik ordinacij Lav. škofije.

altarja, Mihael Schmaltzel¹⁾ bil nedavno umrl, izvolila sta Jodok Werder, oskrbnik Zobelsberškega gradú in Franc Reiner Stermolski, kot geroba in zastopnika Franca Purkstaler-ja, dediča po Hohenwarterjih, ki so za takrat pravico imenovanja imeli, kot beneficijata pri altarji sv. Andraša Petra Lubše-ta, duhovnika Oglejske škofije, katerega on kot župnik Ptujski prezentira.²⁾

V tej listini se cerkev sv. Jurija v Ptujci imenuje podružnica župniške cerkve sv. Ožbalda,³⁾ iz česar smemo z ozirom na takrat vladajoči duh protestantizma sklepati, da so Ptujčani, okuženi od nove vere katoliškemu župniku z vednim kljubovanjem in nasprotovanjem življenje v mestu toliko ogrenili, da je rajši mesto zapustil in se na deželo podal. Toliko je gotovo, da so v tej dobi nekateri mestni župniki stanovali zunaj mestnega ozidja ali na svoji pristavi, ali pri sv. Ožbaldu, v mestu pa le od meščanov sprejeti beneficijati. Pa tudi teh dohodke so, kakor sploh vse ustanove pobrali v poznejših letih luteranski meščani.

(Dalje prih.)

Smešnica 45. Kmet je konja kupil. Ko ga nekoliko še ogleduje, reče: „Meni se zdi, da je konj strašljiv“. „Kaj še!“ odgovori mu mož, „to moj konj ni. Že tri noči je bil sam v hlevu, pa ga ni bilo nič strah“.

Razne stvari.

(Mil. knezoškof.) V ponedeljek, dne 4. novembra so naš mil. knezoškof Mihael prisegli v pričo Nj. veličanstva svitlega cesarja ter so bili k malu na to še pri papeževem nunciji v Beču, Nj. eksceleciji mil. nadškofu de Galimberti.

(Za slov. šolo) potegnile ste se tudi občini Globoko in Pišcece, ter je vsled nju pri tožbe ministerstvo za uk in bogočastje spoznalo, da bode na šoli v Globokem in v Pišceh naprej slovenščina jedini podučni jezik. Nemščina se bo pa podučevala po 3 ure na teden počenši s 3. šolskim letom, od 6. šolskega pa po 4 ure na teden in sicer kot neobvezni podučni predmet, tako da smojó stariši na početku šolskega leta izreči, da njihov otrok ne bo v nemške ure zahajal.

¹⁾ Mihael Schmaltzel, roj. v Gotovljah je kot dijakon dne 3. januarja l. 1517. dobil od Katarine, vdove po Andreji Hohenwarter, ki je takrat v Ribnici na Kranjskem stanovala, beneficij pri altarji sv. Andraša v cerkvi sv. Jurija v Ptujci ter se je dal potem na kvaterno soboto: „Charitas Dei“ l. 1517. v cerkvi sv. Duha v Slovenjgradci od Lavantinskega škofa Lenarta v mešnika posvetiti.

²⁾ Izvirne listine na pergamentu v Gradci,

³⁾ „... ad altare s. Andreae in ecclesia s. Georgii Pethovie, filialis parochialis s. Oswaldi sita...“

(Mariborska čitalnica) priredi svojemu zaslužnemu udu g. dr. Fr. Radaju o priliki njegovega odlikovanja z redom železne krone III. vrste v čitalničnih prostorih slavnostni banket, dne 10. t. m., h kateremu so vsi udje uljudno povabljeni.

(Narodna čitalnica) v Ptujci priredi dne 10. novembra 1889 običajni Martinov večer. Začetek točno ob 6 $\frac{1}{2}$ uri zvečer. Gostje dobro došli.

Odbor.

(Dež. zbor.) O načrtu postave, po kateri se naj v štaj. dež. zboru volita izmed poslancev kmečkih skupin dva gospoda v dež. odbor, za slov. in nemški del dežele, izvoljen je poseben odsek dež. poslancev, toda v njem je večina nemških liberalcev, samo dr. Radaj in dr. Pscheiden sta še v tem odseku. Človek pa po tem lahko zna, kako da bode poročilo tega odseka v dež. zboru, za slov. ljudstvo ne bode nič kaj veselo.

(Slovenski katekizmi, popravljeni natis l. 1889) in sicer: mali, srednji, veliki katekizem se dobi v c. kr. založbi šolskih knjig na Dunaju. Pri naročevanju pa se naj vselej dostavi razločno, da se želi „revidirani ali popravljeni natis l. 1889“.

(Darilo.) Kakor se nam naznanja, odločila je sl. posojilnica na Ptujci iz svojega premoženja 30 gld. za dij. kuhinjo v Mariboru. Naj ji sledi obilo posnemovalk!

(Slepa jeza.) Naša prijateljica v Celjci razliva svoj žolč z vso silo nad nas in to menimo, da najbolj zavoljo naše opazke pod besedo: „okr. zastop“ v zadnji naši številki. No jezi se v tem pač po krivem. Mi ne živimo v Celjci in torej ne znamo, v čem da kje tiči ona „sled velike goljufije“ pa tudi ne, komu da se kje piše na rovaš, zato pa tudi ne stoji nič o tem v naši opazki. Ako pa sluti človek, da hodi v tem brž za vrat komu izmed stranke, kateri služi „D. W.“, tega je ona sama kriva, kajti sicer se ne umeje, čemu da se je ona tako in že koj v prvem hipu razvnela pri tej stvari.

(Povodenj.) V Vetrinji na Koroškem, v Žrelci in tje do Grabštanja je svet ves pod vodo. V Šentpetru pa je voda v kletih in tamošnji ulanci so morali konje spraviti iz hlevov, ker so stali že v vodi.

(Tatvina.) V noči 30. oktobra je pretkan tat pri c. kr. okr. sodnji v Mariboru d. br. vlezal v več uradnih hiš ter je iz njih odnesel, kar mu je prišlo pod roke. Še pip in tobaka se ni izognil, pustil pa je svoj „šiček“ v eni hiši.

(Obesil) se je dne 26. oktobra v logu pri Lehnu na Pohorji hlapec J. Wachter. Revež ni bil nikoli zdrave pameti

(Vlomili) so v noči 1. novembra v štacuno A. Mastnaka, trgovca in krčmarja v Ljubčani. Škode so naredili za 25. gld.

(Za dijaško kuhinjo) v Mariboru so dali č. gg.: prof. Dr. J. Pajek 10 gld. Hrg, stolni korar 5 gl. Dav. Jurkovič 5 gld. J. Kunce, župnik 2 gld. Fr. Klobasa duh. svet. 1 gld. J. Frangeš kaplan 2 gld. J. Mihelič nadučitelj 1 gld. Fr. Vavpotič poštar 1 gld. A. Keček, kaplan pri sv. Križi 3 gld. dr. J. Lebar, zdravnik 1 gld. Bučočovski kmetje na Murskem polji: Slavič, Žitek, Štrakl, Štibler, Šafarič, Domanjko in Ostre so poslali domačih pridelkov: moke, fižola, zelja, krompirja in repe in njih gazdarice so poslano dobro zabelile z maslom in zabeljo. Gospodinja Jelenova iz Stare vesi je darovala krompirja in zelja. Bog plati in Marija Mati!

(Duhovske spremembe.) Č. g. J. Gliebe, doslej kaplan v Podzemlji na Kranjskem, stopi v „nemški viteški red“ ter pride za kaplana v Središče.

Loterijne številke:

V Trstu 2. novembra 1889: 14, 18, 60, 17, 43
V Lincu „ „ 62, 65, 4, 72, 43

Oznanilo.

Dne 16. novembra t. l. predpoldan ob 11. uri se da pri podpisanem okrajnem odboru po dražbi v najem mitnina Borlskega mosta prek Drave. Izklicna cena znaša 2000 gld. in se da mitnina v najem od 1. januarja 1890 do 31. decembra 1892. Varščina znaša 10 % izklicne cene in se opomni, da dobi najemnik zraven okrajnega mosta stanovanje, obstoječe iz velike sobe in kuhinje. Dražbeni pogoji se v navadnih uradnih urah pri tukajšnjem uradu lahko uvidijo.

Okr. odbor Ptujski, dne 3. nov. 1889.

Načelnik:

1-2

Dr. Jurtela.

Oznanilo.

Več tisoč jabelčnih in hruškovih divjakov, tisoč po 10 gld. Kutne (podloga za hruškove pritlikovce) 100 po 3 gld., tudi več 100 jabelčnih in hruškovih pritlikovcev à 30 kr. se dobi pri

Franc Pišek-u,

posestniku v Hotinji vesi
(Kranichsfeld.)

1-3

Franc Sketh,

koroške ceste št. 26,

priporoča in izdeluje vsakovrstno **gosposko obleko**; za preč. gospode duhovnike napravi prav lepe talare, birete, kape in kolare po prav nizki ceni.

2-2

V službo organista stopiti želi izučen, neoženjen organist, z novim letóm. Več pové upravništvo „Slov. Gosp.“ v Mariboru. 1-3

Kupujem vsaki dan: 4-4

Kapune 4 tedne pitane,
Purane „ „
Pnre „ „
Goske 14 dni pitane,
Race „ „
Piščeta „ „

Srne, zajce, jerebice, kljunače, divje race, in plačujem vse po najboljši ceni.

Jožef Robič,

trgovina s perutnino, Triesterstrasse 10,
v Magdalenskem predmestji v **Mariboru.**

Na prodaj!

V Ribnici ob Kor. železnici, 3 minute od farne cerkve, se odda posestvo 3 orale obsegajočo in sicer: 2 travnika, 3 njive in 3 pašniki, mlin, kovačija, poslopje in še posebej kajžica za kovača, iz proste roke zaradi rodbinskih razmer. Natančneje se izve pri zgornjem kovaču v Ribnici. 2-2

Karl Soss „k kmetu“ 3-3

v Graškem predmestji št. 9
v Mariboru

priporoča za zimsko dobo svojo veliko zalogo.
Vatmol od 45 do 80 kr.
Vatmol-barhent od 10 do 22 kr.
Valari-barhent od 20 do 27 kr.
Kariran barhent od 15 do 25 kr.
Modri „ od 10 do 20 kr.
Domači druk od 20 do 27 kr.
Raševina za suknje od 70 kr. do fl. 2-25
Zimska roba od 1 fl. do fl. 3-50
Kašmir črni od 28 kr. do fl. 1-10,
odej in koc veliko zalogo po najnižjih cenah.

Fantek se je zgubil dne 1. oktobra t. l., 10 let star po imenu Andrej Kapelaro od sv. Ane pri Makoljah. Kdor bi za njega vedel, se prosi, naj to naznani občini sv. Ane ali pa žalujočemu očetu **Blaž Kapelaro.**
3-3

Občinski tajniki

in druge olikane, zanesljive osebe, katere pridejo pogosto z ljudmi v dotiko in si hočejo poleg svoje službe še kaj zaslužiti, naj se oglašijo pod naslovom: G. A. G. 1. 867, Graz, poste restante. 4-10

Dražba cerkvenega vina.

V ponedeljek, dne 11. novembra ob 10. uri se bode pri sv. Trojici v slov. goricah 8 polovnjakov cerkvenega vina brez posode posode po dražbi prodajalo.

Cerkveno predstojništvo.

Dražba cerkvenega vina.

Dne 14. novembra t. l. ob 11. uri bo blizo 18 polovnjakov cerkvenega novega vina v Ritoznoji po dražbi prodanih.

Dražba.

Dne 16. novembra ob 9. uri bo v farovžu v Kostivnici dražba vina, goveje živine, svinj, pohištva itd. iz zapuščine rajnega gosпода župnika Gašparja Lesjak-a. 1-2

Priporočba.

Več tisoč lepih 4-5 letnih sadnih drevesc najboljih vrst, priporoča po nizki ceni Jože Janežič na Bizeljskem pri Brežicah.

Občinski zastopi in šolska vodstva dobijo cepiče zastonj. 1

Naznanilo.

Usojam si naznaniti, dam sem zalogo

I. štajarske parne tovarne testenega blaga pri Gradci prevzel in prodam

maccaroni druge vrste (Goldschild) kilo za 32 kr.

maccaroni druge vrste (Grünschild) kilo za 26 kr.,

dalje priporočim 15 raznih jedi iz moke za juho v najboljši in izdatni kakovosti.

S spoštovanjem

Silv. Fontana.

3-3

V najem!

Gostilnica, mesarija in prodajalnica z mešanim blagom pri sv. Andreji v Leskoveih, blizo župnijske cerkve zraven okrajne steze se da katoliškemu možu skupaj v najem. Več pové č. g. A. Vodušek, župnik v Leskoveih. 3-3

Hram se proda.

V trgu Šoštanj se proda ali da v najem hram štv. 16, v katerem je bila več let prodajalnica z mešanim blagom. Več pové gospa Marija Kottng v Mozirji. 3-3

Služba učiteljice, event. podučiteljice

se na trirazredni v III. plačilni vrsti stojéči dekliski ljudski šoli v Ljutomeru definitivno, eventualno tudi provizorično odda.

Nemškega in slovenskega jezika v govoru in pisavi popolnoma zmožne prositeljice naj vložijo svoje prošnje do 15. decembra t. l. pri kraj. šolskem svetu v Ljutomeru.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru, dne 25. oktobra 1889. 2-2

Orgljarska služba

je z novim letom 1890 oddati; več pové kn.-šk. dekanstvo v Gornjemgradu. 3-3

Maribor
Gosposke ulice 3.

Prodajalnica papirja in vsako-
vrstne sprave za pisanje in solo,
šolskih in molitvenih knjig
na drobno in veliko.

Naročajo se tudi lahko vsi modni listi avstrijski in
vnanarji, ilustrirani časopisi.

Andrej Platzer,
popravlja, vsake vrste knjig za tiskove, knjige
Zaloga za tovarne, papirne zaklje in zvitke, papir iz
Zaloga za kopije, papirne zaklje in zvitke, papir iz
posebno pisana za gratulacije, kartonski silhat
in katovni papir v vseh barvah
Po izredno nizki ceni.

Knjigovezarna.
Gosposke ulice 3
Maribor.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.

Pravo francozsko žganje (cognac).
Kaj je pravo francozsko žganje?

ZAKONOM ZAŠLIČERA MARKA.

Iz francozkega jakoga južno-štajarskega jakoga močnega brdskega vina izrjipjeni alkohol, pod imenom „cognac“ zdravniški pripoznano dietično, duh in telo oživajoče slastno in zdravnico sredstvo. Kaj se dobi navadno mesto takega zdravila? Navadno žesto s soljo pomešano, ktere upliv na telo je, če ne škodljiv, jednak ničli. Če vsa vporabljena sredstva proti ischias, revmatizmu, živčanim boleznim, izpadu las, protinu, trganju v udih, ohromenju, ranam vsake vrste, boleznim v glavi in zobeh it. d. nič ne pomagajo, naj še pokusi vsaki boleznik iz južnoštajarskega znamenitega Konjičkega, lastno pripravljenega vina destilovano, na vse ove bolezni čudno delujoče, pravo francozsko žganje vporabiti. Mala stekl. 60 kr., v. 1 gl. 20 z.

Stari cognac, posebnv okrevajočim in na želodec bolanim preporečljiv, 1 steklenica gl. 1.50, naročbe 4 v. steklenice pošiljajo se franko brez dalnjih stroškov.

BENEDIKT HERTL
veliki posestnik na grajščini Gollé pri Konjicah, Južno-Štajarska.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.

Čerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 45. števil. „Slov. Gospodarja“.

1889.

7. novembra.

11.

C. kr. zavod za višjo vzgojo duhovnikov na Dunaji.

(Dalje.)

V. Premil. gosp. knezoškof dr. Mihael Napotnik.

Kat. kristjan se vkloni vselej rad previdnosti božji, tudi tačas, ko mu pošlje britke ure. Ko smo bili življenje raj. mil. knezoškofa opisali v teh listih, nismo mislili, da bomo pridjali že lahko opis Njih zadnjih ur. Ali to se je zgodilo in to nam je bilo nategnilo tudi ves spis o Njih življenju. In čudovita so pota božje previdnosti! Ravno o sklepanju onega spisa izvemo, da imajo dr. J. M. Stepišnik že tudi naslednika v škofijski časti in lepa naša škofija svojega višjega pastirja. Tudi ta mil. knezoškof dr. Mihael Napotnik so se izučili v onem višjem zavodu in torej bode prav, če opišemo že na tem mestu Njih truda ljubivo življenje.

Podajmo se torej sopet v duhu na Dunaj, v c. kr. zavod za višjo vzgojo duhovnikov pri sv. Avguštinu. Preskočimo — za zdaj — življenje in delovanje treh preč. Lavantcev, ki so se za pokojnim knezoškofofom tam v doktorje sv. pisma izsolali. Predstavimo si dnes le naslednji mišni prizor prav živo pred oči.

V mali sobi višjega nadstropja tiči, sredi starih oprasnih knjig, mladi duhovnik, ki je bil pred kratkim na c. kr. vseučilišči Dunajskem „strogi izpit“ z vso pohvalo prestal. Pripravljal se je zdaj z ono, le njemu lastno marljivostjo na daljno, ne manje težko preskušnjo, želeč, da prej ko prej doseže latoriko doktorja sv. bogoslovja. Na mah pa ga pokličejo glavni predstojnik tega zavoda k sebi na pogovor. Kakor nekdanj mladenci Samuel k Heliju, hitijo naš mladi g. doktorand k svojemu višjemu predstojniku. A kaj tam izvejo? To, da so k vojakom poklicani! — Ko bi bilo iz jasnega vrezalo, nič bi se ne bili veliko bolj prestrašili, kakor tega naznanila. „Ali pa ni nobene milosti za mene?“ — črez nekaj časa potem povprašajo. „Nobene!“ odgovorijo jim glavni predstojnik. „Bil sem zavoljo Vas že pri svetlem cesarju, a Njih veličanstvo so mi rekli: „Naj gospod le gre, nič mu ne bo zato na škodo! Jaz moram duhovnikom v dušoskrbji prizanašati“. Tu imate še listine, dostavijo g nadravnatelj, s katerimi Vas c. kr. vojno mini-

sterstvo v porazumljenju z vojaškim vikarijatom postavi za vojaškega kurata (oskrbnika) pri bojni ali poljski bolnišnici števil. 15. Ona utegne kmalo iz Gradca proti Sarajevu odriniti.“ „Če je taka“, rečejo novo imenovani vojaški kurat, „tedaj je Božja volja, da grem in Božji volji ustavljam se nikoli ne smem“. S težkim sreem poslovijo se od svojih ljubih knjig, ne vedoč, bodo se-li kedaj še k njim povrnili. Urno opravijo svoje službene pote pri premil. vojaškem škofu dr. Gruša, pri svojih duhovskih, kakor pri vojaških predpostavljenih ter se napotijo v Gradec.

Bilo je to sredi meseca junija leta 1878. Kako da se je godilo mlademu duhovskemu oskrbniku 15. vojne bolnišnice v Gradci in na potu do Sarajeva, tega ni mi treba praviti, ker so popisali sami vse znamenitejšeg dogodbe tega popotovanja v 25 odstavkih, katere je „Slov. Gosp.“ v svojem predalu: „Za poduk in kratek čas“ l. 1878 in 1879 na veliko radost svojih čitateljev priobčeval. Zadnja dva stavka, s katerima so duhoviti g. pisatelj sklenili popis svojega prezanimivega popotovanja, kažeta nam bolj, kakor iz marmorja izklesana podoba, njihov jekleni značaj. Glasita se tako-le: Te bi bile kratko narisane popotne črtice obetane v naslovu: „Iz Gradca do Sarajeva“. Kdor misli, da bi vse moralo biti drugače pisano, naj mi drage volje odpusti, ker sem hotel tako pisati, kakor je bilo, in ne, kakor bi moralo biti. Dostavljen je spisu še dan „sv. Jurija 1879“. Evo vam nastopni podpis: „Miha Napotnik, doktorand sv. pisma in vojaški duhovnik v bosenskej vojski.“ To nam pove, da mladi duhovnik, katerega so svetli cesar pred 11 leti poslali od knjig proč na bojno polje, ni bil nihče drugi, kakor naš novi premil. gospod knezoškof Mihael.

Leta 1881 opisovali nam so v ravno istih predalih „Slov. Gosp.“ to, kar so doživeli v Sarajevu, posebno pa v „Kuli Ali paše Čengiča“ in to s tako živimi barvami, da človeku, ki to bere, nehote solze v očeh zaigrajo. Preteklo je bilo do 8 dolgih mesecev, predno so se povrnili k svojim zapuščenim knjigam v Avguštejini. A namesto prašnih knjig našli so sredi trde zime svojo sobo polno najkrasnejše duhtečih cvetic, ki so obdajale krasno podobo nebeškega zmagovalca: sv. Mihaela nadangelja. Polni prisrčne hvaležnosti do Boga, zapeli so,

kakor nam ob koncu svojega dotičnega spisa pričujejo: „Gloria Deo!“ sosebo, da jim je sreča na potu vedno mila bila.

„Slov. Gosp.“ priobčil bode v svoji „Cerkv. prilogi“ še več prezanimivih črtic iz življenja našega sicer mladega a vsestransko skušenega višji-pastirja. Te nam bodo živ dokaz, da previdnost božja, vsem oviram kljubu, človeka, ki jo posluša, pripelje tje, kjer ga hoče imeti.

(Dalje prih.)

Zlata sv. meša pri sv. Lenartu v slov. gor.

dne 28. julija 1889.

(Dalje.)

Iz Radgone so jih postavili h Kapeli za provizorja. Drugi ljudje, druge navade in tudi nove težave, pa trdna volja in božja pomoč vse poboljšate. Čeravno so bili deset let med Nemci kaplanovali, vendar materne besede niso pozabili. Hitro so si s pridigami in krščanskimi nauki pa tudi z izglednim obnašanjem Kapelčanov srca tako pridobili, da so jih hoteli za župnika imeti; to potrди pismo, katerega jim je poslal Kapelski rojak, profesor Žitek. Med drugim piše sledeče: „Štirideset polnih let je preteklo od onega hipa, ko se je v Gradec vozilo poslanstvo za poslanstvom prosit vzvišenega knezoškofa, poznejega kardinala Rauscherja, naj usreči župnijo sv. Magdalene pri Kapeli s tem, da jej daruje za župnika ondašnjega mladega provizorja, č. g. Jurija Tuteka. Ponižne prošnje in srčne želje Kapelčanov niso uslišali in vodja ene teh deputacij, blagega spomina pokojni moj oče, so tolažili žalostne župljane, rekoč: Ne vemo, kaki bodo ta gospod, katerega smo na mesto nam zaželenega gospoda Tuteka dobili, tega pa sem osvedočen, da g. knezoškof in drugi merodajni gospodje v Gradci našega blagega g. provizorja in izvrstne njihove lastnosti dobro poznajo in ne bode dolgo, ko bodo naš ljubljenec še do kaj boljšega in do višje časti prišli, samo naj jim mili Bog dodeli dobro zdravje!“

Srčne želje zbranih zaslišal in izpolnil je res mili Bog. Po enoletni provizuri prišli so za kaplana k sv. Križu v rojstno faro, pa le za kratek čas, kajti za leto dni postali so župnik na Polenšaku. Kako priljubljeni so bili na Polenšaku, spričuje čestitka k zlati meši, ki je podpisana od 77 očetov in 89 mater, od 28 bivših šolarjev in 27 bivših šolaric, ki sklepajo svojo čestitko z besedami: „Tisočerna slava Vam, milostni gospod!“ Po preteklih 32 letih 32 letih te dobre ovčice svojega nekdanjega dušnega pastirja niso pozabile, da-si so se le pet let pri njih mudili in trudili. Slava tudi takim faranom!

Bog je svojemu mlademu služebniku še drugo mesto odločil. Naj bi ne ostala luč pod

mernikom skrita, ampak še lepše svetila, hotel jo je na svečnik postaviti, potem ko se je v samotnem kraju z oljem pobožnosti in stanovitosti sprevidela in oskrbela. Ne radi, pa na prigovarjanje iz merodajnega kroga vložijo prošnjo za takrat po smrti g. dekana Martina Bezjak izpraznjeno faro sv. Lenarta v slov. gor., katero so tudi dobili ter bili 1. oktobra leta 1857 župnikom potrjeni. Ob enem pa so jim zaupali dekanijo in nadzorništvo šol, naj bi se mlademu služebniku sv. cerkve Jezusove besede dopolnile: „Blagor tebi, dobri in zvesti hlapec, ker si bil v malem zvest, hočem te čez veliko postaviti!“

Čast in služba rada človeka spremeni; pogloblja pa ga malokedaj, ako poprej dober ni, pravi sploh pregovor; toda preč. g. Tutek so tudi v visoki službi ponižen in zvest delavec ostali, pokorni in vdani svojemu knezoškofu, svojim duhovnikom bolj dober oče, kakor oster gospod, sebi izročeni ovčicam pa moder vladar, spominjajoč se besed sv. Krizostoma, ki je djal: „da bode rajši od velike dobrote, kakor od ostrosti Bogu odgovor dajal.“

Kralj David prepeva: „Gospod ljubim lepoto hiše tvoje in kraj, v kojem tvoje veličastvo prebiva“. Teh zlatih besed sv. pisma niso preč. g. jubilant samo razumeli, ampak lepo so jih tudi v djanji izpeljali. Bilo je leta 1810, ko je vlada, kakor po drugod, tako tudi pri farni cerkvi sv. Lenarta, vso zlato in srebrno cerkveno posodo in druge dragocenosti pobrala in le neobhodno potrebne reči za službo božjo pustila. Od tistega časa pa do nastopa preč. g. Tuteka je vzdihovala nevesta Kristusova pri sv. Lenartu v veliki revščini. (Dalje prih.)

Nova meša pri sv. Jožefu l. 1889.

Celjsko mesto in njegova okolica nimata lepšega torišča, kakor je grič, na katerem že nad 200 let stoji sv. Jožefu na čast posvečena cerkev. Latinski napis*) nad cerkvenimi vratmi pravi nam, da so jo Celjani s svojimi sosedi postavili bili zato, ker je bil sv. Jožef po svojej mogočni priprošnji odvrnil od njih strašno morilko — kugo. Kdo neki bi bil kedaj sv. Jožefa z zaupanjem pomoči prosil, da ne bi bil vslišan? Zato vsako leto že v praznik sv. Jožefa, sosebo pa III. nedeljo po Velikonoči, kot na god varstva sv. Jožefa, dohaja prav obilno romarjev tusem na Božjo pot. A več, kakor kedaj med letom, videl si ljudstva pri sv. Jožefu letos IX. nedeljo po Binkoštih, dne 11. avgusta ko so Celjski rojak, č. gospod Antonij Vetrnik iz Lokoveca, v tej romarski cerkvi svojo prvo ali novo sv. mešo služili. Bila je ta, kolikor nam je znano, tretja „nova meša,“ ki se je v

*) Napis glasi se: „DIVVs IosephVs pesteM CILlensIbVs aVfert,“ in daje letnico 1680.

tež lepí cerkvi darovala. Prvi imeli so jo pokojni prevzvišeni knezoškof dr. Jakob Maksimilijan Stepišnik dne 19. avg. 1838. ki so lansko leto prav tisti dan v tej cerkvi slovesno ponavljali svojo „zlató sv. mešo“. L. 1851. peli so pa svojo prvo sv. mešo tudi pri sv. Jožefu veleč. gosp. Janez Šribar z Dobrove v Celjski fari, sedaj knšk. duh. svetovalec in dekan in župnik v Skaláh. Naša letošnja svečanost vsa kazala je, kako modro da so ravnali naš č. g. primicijant in vsi, ki so jim svetovali, da so šli k sv. Jožefu novo mešo obhajati. Izostalo je sicer nekaj radovednih gledalcev, katere je grozilo iti v kreber, a došlo je tje temveč pobožnih romarjev. Pa saj tudi mestjanom Celjskim ni manjkalo všečne paše za njih radogledne oči. Takšen „corso“ (t. j. obhod na vozeh,) kakoršen se je omenjeno nedeljo pomikal po ulicah Celjskega mesta, ne vidi se vsakih deset let. Od Ljubljanske noter do Graške mite segajoča vrsta okinčanih vozov peljala je č. gosp. novomešnika in njegove spoštovane goste iz Lokrovca skozi mesto proti sv. Jožefu, med tem, ko je predi in zadi in ob straneh drvelo ljudstva k sv. Jožefu, da je bilo kaj. V samostanski hiši čč. gospodov misijonarjev pri sv. Jožefu oblekli so č. gospodu primicijantu mešno oblačilo, posadili mu na glavo venec ali korono in mu podali šopek v roko. Službo diakona prevzeli so novomešnikov rojak, preč. gosp. profesor Ivan Krušič, ona subdijakona pa z njihovo rodbino posebno zvezani č. gospod P. Dominik Grobelnik, kaplan iz Haloz. Zbrani čč. mešniki in bogoslovci, ki niso se pevcem pridružili, oblekli so koretlje. Vvrstil se je slovesen obhod skoz brezštevilno množico ljudstva, ki je po trati pred cerkvo stalo, skoz stransko kapelo pred oltar, katerega so že trume romarjev oblegale. Le za č. duhovščino ostal je bil pred oltarjem zagrajen prostor prazen, med tem ko se je za ostale goste potreben prostor okoli ograje moral še le pripravljati. Vendar kljub strašni gnječi prigodila se ni najmanjša nesreča, brž čas zato ne, ker je cerkev na tako zračnem kraju, da je vedno dovolj sveže sape va-njo dohajalo. Pred oltar dosepevši zapojejo č. g. novomešnik: „Veni sancte Spiritus!“ na kar se na koru oglasijo gg. pevci — bogoslovci, ki so pod vodstvom slavnó znanega pevovodje, veleč. g. Ljudovika Hudovernika, mestnega kapelana iz Celja, vso to lepo svečanost sé svojim prekrasnim petjem najzdatnejše povekšali. Je pač le lepo Cecilijansko petje!

(Konec prih.)

Dopisi.

Iz Frankolovega. (K obhajanju stoletnice.) K temu, kar je v št. 37 in 38 „Slov. G.“ prinesel, naj pristavi še to-le: V času pre-

tečenih 100 let so bili sledeči gospodi in pa toliko le časa župniki: Prvi N. Šlibar bil je kakih 5 let; drugi, Lorenc Lisjak, pa čez 20 let, tretji, Janez Horvat, čez 30 let, četrti, Matija Omersu, kaki 2 leti, peti, Tomaž Jeretin, višje 20 let in šesti, Blaž Dolinšek, že blizo 19 let. Gospod Jožef Vanič so bili tukaj le provisor, potem so bili v Sevnici kapelan in poslednjič župnik v Zdolah, in tam so tudi umrli. Ob času prvega župnika se je dovršilo zidanje velike farne cerkve in pa malega farovža. Ob času drugega župnika se je v cerkvi leseni strop odstranil, in cerkva je dobila oblok. Ob času tretjega župnika se je podružnica sv. Trojice na Gojki zidati začela. Ob času četrtega župnika so se denarji za nov veliki altar farne cerkve pobirati začeli, zidanje podružnice sv. Trojice se je dovršilo, razun dveh zvonikov, in dva mala zvona in veliki altar se je za cerkvo pripravilo. Ob času petega župnika se je to-le storilo: V farni cerkvi so se vsi čveteri altarji novi postavili, več cerkvenih stolov se je iz hrastovega lesa novih pripravilo, in en ornat za levitirane sv. meše se je kupil. Pri cerkvi sv. Trojice so se dolgi poplačali, dva zvonika pozidala, dva večja zvona kupila. In v cerkvi se je pripravilo: nova pridružnica, dva nova stranska altarja, dve spovednici, novi tlak iz marmora v presbiteriji, kateri se je tudi „fresko“ izmalal. Tudi se je cerkvi en vinograd pridobil, kateri s hosto okoli 2 orala meri. Pri farovži se je novo poslopje za živino pozidalo, nov vrt in nov studenec napravil. Pri šoli se je zemljišče za zidanje nove šolske hiše kupilo, in nova šolska hiša se je pozidala, v kateri je za 2 učitelja potrebno stanovanje, in pa 2 izbi za podučevanje šolskih otrok. V času zdajšnjega gospoda župnika pa se je to napravilo, kar je v 37. številki „Slov. Gosp.“ popisano.

Iz Ruš. (Romarski shod) na praznik sv. imena Marijinega v Rušah je že zelo star in daleč okoli znan, zato še zdaj v nekih krajih teden pred tem praznikom imenujejo ruški teden in nedeljo po Mali gospojnici ruško nedeljo. Zaradi ugodnega vremena je letos velika množica na ta shod prišla, celo iz Celjskih krajev, ker so v Mohorjevih bukvah našli ruško božjo pot popisano. Veliko pa jih je prišlo vsled storjene obljube, ker so po Marijini priprošnji ljubo zdravje dosegli. Razveselili so nas romarji, ki so v lepi procesiji primolili in pripeli, tako iz Luč in zlasti od sv. Lovrenca v slov. gor. Ti slednji niso samo prišli v procesiji, ampak so tudi tako odšli, njih ovenčana dekleta so milo pela in so se kaj pobožno obnašala. Lepo bi bilo, da bi se prihodnjič iz večih krajev enake procesije napravile. Žalibog, da se take priložnosti tako imenovani žepni tatje za krajo povsodi poslužijo; tako so tudi letos v Rušah precej ljudi okradli v cerkvi in na

očitnem prostoru. Kradle so posebno štiri ženske, doma od ogerske meje, prej ko ne preoblečene cigalice. Dve so dobili, pri njeni so našli 40 fl. denarja in mnogo nakupljene obleke, pa žal, da ste iz občinskega zapora, kamor so ji žandarji zaprli, ušli in jo naglo z drugimi tovaršicami iz Ruš pobrisali. Okradeni naj se pri gosposki v Mariboru zglasijo in drugokrat pri enakih priložnostih svoj denar dobro zavarujejo!

Iz Nazarij. (Sv. misijon.) Letos preteklo je sto let, odkar se je dušno pastirstvo v Nazarski fari izročilo čč. očetom frančiškanom. Dne 2. novembra leta 1788 bili so namreč takratni gvardijan, o. Donat Samlen, od višje oblasti postavljeni za dušnega pastirja v Nazarjah. V spomin stoletnega obstanka Nazarske fare oskrbeli so nam sedanji gvardijan, preč. oče Viktor Jerančič, sv. misijon, ki se je vršil od 20. do 28. oktobra. Lepše bi res ne bili mogli obhajati tega spomina. Vodila sta sv. misijon goreča gospoda misijonarja Doljak in Kos iz Jezusove družbe. Ne le domači farani, ampak tudi verni iz sosednjih far so se ga vdeleževali v prav obilnem številu. Vsak dan bile so tri pridige, pri katerih je bila cerkev prenapolnjena s pobožnimi poslušalci; in glasno vzdihovanje in jokanje po cerkvi je pričalo, da so jim ginljive besede gorečih pridigarjev globoko v srce segale. Več kakor tri tisoč vernih prejelo je sv. zakramente. Čez vse slovesen in ginljiv je bil sklep sv. misijona dne 28. oktobra. Po slovesni peti sv. maši, katero so služili veleč. gospod L. Potočnik, dekan gornjegrajski, se je misijonski križ blagoslovil in v slovesni procesiji prenesel v kapelico Matere Božje, kraljice sv. rožnega venca. Spremljalo ga je 17 duhovnikov, med njimi gg. dekana gornjegrajski in braslovški. Po počesčenji misijonskega križa stopili so na leco misijonar o. Doljak in spregovorili sklepno besedo, tako ginljivo, da ni nobeno oko v cerkvi suho ostalo. Z zahvalno pesmijo „Te Deum“ in s sv. blagoslovom sklenila se je prelepa svečanost. Dne 29. oktobra bile so še zadušnice za rajne farane s pridigo, peto mrtvaško sv. mašo in libera. Potem sta se gg. misijonarja poslovila od nas, s solznimi očmi so ju ljudje spremljali do voza. Teh presrečnih dni Nazarčani nikdar ne bomo pozabili, in bomo blaga gg. misijonarja vedno ohranili v hvaležnem spominu. Prisrčno zahvalo izrekamo pa tudi našemu skrbnemu dušnemu pastirju, veleč. očetu gvardijanu, da so nam pripravili toliko duhovno veselje. Bog jim tisočkrat povrni vso skrb, nam pa dodeli moč, da ostanemo stanovitni v storjenih dobrih sklepih, in zvesto ohranimo sad sv. misijona.

Od sv. Marka niže Ptuja. (Stoletnica duhovne vaje) Na den Marijinega rojstva

1789. l. se je darovala v farni cerkvi sv. Marka prvokrat služba Božja. Da bi se s spominom stoletnega obstanka naše župnije združilo dušno prerodenje faranov, v ta namen so naš skrbni dušni pastir, prečast g. župnik M. Slekovec, poklicali obče znane in marljive misijonarje iz družbe Lacaristov iz Celja. Velika procesija jih je čakala dne 7. sept. pred farovžem in po slovesnem sprejemu jih spremljala v cerkev, kjer so velečast. o. Janez Mazur z ginljivim govorom začeli otročiče pripravljati za spoved. Duhovne vaje so trajale 10 dni, od dne 7. do dne 17. sept., in so bile razdeljene po posameznih stanih. Prve tri dni so imele žene svoje eksercicije pod vodstvom č. g. Antona Gršaka; sledeče 4 dni so č. g. Janez Mazur s svojim krepkim in pretresujočim glasom možem in fantom pridigovali. V zadnjih treh dneh pa so č. g. Franc Jaušovec dekleta s svojimi ginljivimi ter vspešnimi govori opozarjali na imenitnost njihovega stana. Pridno in v obilnem številu se je vdeleževalo ljudstvo teh vaj, tako, da je bila cerkev vsikdar natlačena. Čez 22 sto domačih in mnogo tujih ljudi je prejelo sv. zakramente. Presrečna zahvala se mora torej izreči č. o. Benediktu iz Brežic, g. Meznariču od sp. Kunigunde in o. Bonaventuri iz Celja za njih nevtrudljivo vstrajnost in gorečnost v spovednici. V torek, dne 17. sept., so nas milostljivi g. prošt iz Ptuja počastili s svojim prihodom, da bi se s koncem duhovnih vaj tudi stoletnica slovesno ohajala. Sklepno pridigo so imeli č. o. I. Mazur, ter so porabili v njej zgodovinske črtice naše župnije, katere so naš slavni in za preteklost spodnjega Štajarja mnogo zaslužni zgodovinar, č. g. Slekovec z velikim trudom sestavili. Po pridigi je sledila slovesna služba Božja, katero so milostljivi g. prošt z veliko asistenco darovali, in h koncu se je zapela zahvalna pesem. Bog povrni prečast. gg. misionarjem in vsem drugim gospodom, ki so k slavnosti pripomogli, njih trud in daj, da bi njihova marljivost stoteren sad obrodila.

Raznoterosti.

(K odborovi seji družbe duhovnikov) dne 12. t. m. to je, prihodnji torek ob 11. uri predpoldnem v kn. šk. pisarni čč. gg. odbornike vljudno vabi Predstojništvo.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali čč. gg. Kozinc 70 fl., Kočever Jakob, Ulčnik in Černko Marko po 11 fl., Belšak, Bezenšek in Marinič po 1 fl. — Po pokojnem profesorji in semeniškem podravnatelju č. g. dr. Avguštinu Kukovič je družba prejela volilo 100 fl.

(Umrl) je preč. g. Al. Fuchs, inf. prošt in mestni župnik v Gradci. Ranjci imel je tudi med našo čč. duhovščino svojih znancev.